

تبیین جامعه‌شناختی کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین مبتنی بر کسب مهارت‌های اجتماعی

مرضیه الاهی، سیدناصر حجازی^{*}، محمدعلی چیت‌ساز

گروه جامعه‌شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران

تاریخ وصول: ۱۴۰۱/۰۹/۰۶ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۲۷

چکیده

زمینه و هدف: یکی از مهم‌ترین عواملی که کارکرد مؤثر یک خانواده را تحت تأثیر قرار می‌دهد، رضایت اعضای خانواده به خصوص زوجین از یکدیگر است، با توجه به این که خانواده یک نهاد اصلی و مهم می‌باشد، حفظ پایه‌های آن در سلامت روانی و رفتاری زوجین بسیار مهم می‌باشد. از این رو یکی از راه‌های پیشگیری از بروز مشکلات زناشویی، کسب مهارت‌های اجتماعی است. لذا هدف از این تعیین و تبیین جامعه‌شناختی کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین شهر یاسوج مبتنی بر کسب مهارت‌های اجتماعی بود.

روش بررسی: این یک مطالعه توصیفی همبستگی و تحلیلی می‌باشد که در سال ۱۴۰۰ در بین زوجین شهر یاسوج انجام شد. جامعه آماری آن شامل کلیه مزدوجین بین سال‌های ۱۳۹۵-۱۳۹۰ شهر یاسوج به تعداد ۲۴۷۹۲ نفر می‌باشد، نمونه آماری به روش تصادفی سهمیه‌ای و با استفاده از نرم‌افزار Sample Power ۵۵۹ نفر انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. در تدوین چارچوب نظری از نظریه‌های بوم‌شناختی، بی‌سازمانی اجتماعی، خرده‌فرهنگ بزهکارانه، برچسب‌زنی، فشار جامعه‌شناختی روانشناختی آگنیو و کنترل اجتماعی برای آسیب‌های اجتماعی و از نظریه‌های پارسونز، ویلیام‌گود، یادگیری اجتماعی و دیالکتیک رابطه‌ای برای مهارت‌های اجتماعی بهره گرفته شد. ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه محقق ساخته بود. جهت سنجش اعتبار پرسشنامه از اعتبار محتوایی و جهت سنجش پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شد که برای همه متغیرها بالای ۰/۷ به دست آمده و مورد تأیید قرار گرفت. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از آزمون‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون چندگانه و تحلیل مسیر تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان از وجود رابطه معکوس بین مهارت‌های اجتماعی و مؤلفه‌های آن با آسیب‌های اجتماعی بود. نتایج رگرسیون چندگانه و تحلیل مسیر نیز نشان داد: مهارت همدلی و همکاری با اثر (-۰/۵۵۱)، مهارت مقابله‌ای با اثر (-۰/۴۱۵)، مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی با اثر (-۰/۳۹۹)، مهارت خودگردانی با اثر (-۰/۲۲۲) و مهارت ارتباط با دوستان با اثر (-۰/۰۴۸) در مجموع موجب کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین شهر یاسوج می‌شوند که مهارت همدلی و همکاری و همچنین مهارت مقابله‌ای بیشترین اثر را دارند. با این وجود؛ در مجموع تأثیر همه عوامل مورد مطالعه به میزان ۶۴ درصد کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین شهر یاسوج را تبیین می‌کنند.

نتیجه‌گیری: در نتیجه جهت کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین در خانواده، کسب مهارت‌های اجتماعی در قالب مهارت‌های همدلی و همکاری و توانایی برقراری ارتباط با دوستان و آشنایان توأم با رعایت ارزش‌های اجتماعی در چارچوب جامعه در کنار مهارت مقابله و خودگردانی می‌تواند مثرتر واقع شود.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های اجتماعی، مهارت همدلی و همکاری، مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی، مهارت مقابله‌ای، آسیب‌های اجتماعی، زوجین.

^{*} نویسنده مسئول: سیدناصر حجازی، دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد دهقان گروه جامعه‌شناسی

Email: hejazineser@yahoo.com

مقدمه

مسئله آسیب‌های اجتماعی^(۱) از دیرباز در جامعه بشری مورد توجه اندیشمندان بوده است. هم‌زمان با گسترش انقلاب صنعتی و گسترش دامنه نیازمندی‌ها، محرومیت‌های ناشی از عدم امکان برآورده شدن خواسته‌ها و نیازهای زندگی موجب گسترش شدید و دامنه‌دار فساد، عصیان، تبه‌کاری، سرگردانی، دزدی و انحراف اجتماعی و دیگر آسیب‌ها شده است^(۱). آسیب‌های اجتماعی پدیده‌هایی متنوع، نسبی و متغیر می‌باشند که اصولاً همه گروه‌های جامعه را درگیر می‌کند. یکی از گروه‌هایی که در معرض آسیب‌های اجتماعی قرار دارند، زوجین هستند. برخی از عمده‌ترین آسیب‌هایی که گریبان‌گیر زوجین می‌شود؛ خشونت، سوءرفتار و طلاق می‌باشد که در صورت عدم توجه جهت رفع آنها عواقبی برای خانواده و به تبع آن برای جامعه در بردارد.

آمارهای مختلف نشان از بالا بودن انواع آسیب‌های اجتماعی در بین زوجین در داخل کشور می‌باشد. تأملی بر وضعیت کشور در این حوزه نشان می‌دهد که وضعیت جامعه ایران در حوزه اجتماعی از تعادل قابل قبولی برخوردار نیست. گستردگی، رواج و تعدد آسیب‌های اجتماعی باعث شده تا با وجود تلاش دستگاه‌های مسئول، روز به روز بر تعداد، وسعت، پیچیدگی و تراکم آسیب‌های اجتماعی افزوده شود، لذا ادامه وضعیت فعلی، وضعیت نگران‌کننده‌ای را برای کشور ایجاد کرده که مستعد ایجاد بحران‌ها و آشوب‌های اجتماعی خواهد بود. استان کهگیلویه و

بویراحمد یکی از استان‌های محروم کشور در دوران مختلف بوده است و مردم این استان از نظر سطح تحصیلات و رفاه اجتماعی در وضعیت مطلوبی قرار ندارند و نیز دچار آسیب‌های اجتماعی مختلفی می‌باشند. با توجه به آمارهای مطرح شده در سالنامه آماری سال ۱۳۹۵ و مشاهده آمارهای طلاق در استان کهگیلویه و بویراحمد، میزان طلاق نسبت به ازدواج در سال ۱۳۸۵، ۷/۶ درصد و در سال ۱۳۹۵ به ۲۲ درصد رسیده است و بیشترین طلاق‌ها در سال‌های اول بعد از ازدواج رخ می‌دهد^(۲) و با میزان شیوع خیانت‌ها، قتل همسران، افسردگی، خودکشی در استان، نبود مهارت‌های اجتماعی^(۲) در بین زوجین احساس می‌شود.^۱

مهارت اجتماعی، مجموعه رفتارهای آموخته شده‌ای است که فرد را قادر می‌سازد با دیگران رابطه اثربخش داشته و از واکنش‌های نامعقول اجتماعی خودداری کند. همکاری، مشارکت با دیگران، کمک کردن، آغازگر رابطه بودن، تقاضای کمک کردن، تعریف و تمجید از دیگران و قدردانی کردن، مثال‌هایی از این نوع رفتار است^(۳). ماتسون و بویسجلی، مهارت‌های اجتماعی را به عنوان رفتارهای قابل مشاهده و قابل اندازه‌گیری تعریف کردند که استقلال، قابلیت پذیرش و کیفیت مطلوب زندگی را بهبود می‌بخشند. این مهارت‌ها برای سازش‌یافتگی و کارکرد بهنجار مهم هستند و ناسازگاری در مهارت‌های

1-Social Damages

2-Social Skills

متناسب با شرایط فرهنگ، رشد و انحطاط خود، با انواعی از انحرافات و مشکلات روبروست که تأثیرات مخربی روی فرآیند ترقی آن جامعه دارد. شناخت چنین عواملی می‌تواند مسیر حرکت جامعه به سوی ترقی و تعامل هموار سازد، به طوری که علاوه بر درک عمل آنها و جلوگیری از تداوم آن عمل، به ارایه راه‌حلهایی به سلامت جامعه کمک کند.^۱

از دیدگاه نظریه یادگیری اجتماعی، پدیده‌های اجتماعی به طور عمده ناشی از تجاربی هستند که با مشاهده رفتار دیگران و پیامدهای آن شکل می‌گیرند. توانایی آدمی برای یادگیری از طریق مشاهده، او را قادر می‌سازد تا الگوهای کلی رفتار را کسب کند (۷). پس هر فرد مقدار زیادی از دانش‌ها، مهارت‌ها، ارزش‌ها را با مشاهده رفتار، کردار و گفتار والدین، دوستان و دیگر الگوها و نیز با مشاهده پیامدهای رفتار آنان کسب می‌کند. خانواده به مثابه میانجی در اجتماعی شدن فرد و هم‌نوایی عمیق وی با هنجارهای اجتماعی، اهمیت ویژه‌ای دارد. جنبه‌های ژرف و نهان شخصیت انسان ناشی از آموزش و پرورش دوران کودکی است و از آن جا که نخستین سال‌های زندگی فرد در محیط خانواده می‌گذرد، و در این دوران است که پایه شخصیت گذاشته می‌شود، می‌توان به اهمیت خانواده و تأثیر آن در پرورش فرد و قوای روحی و اخلاقی‌اش پی برد (۸). در همین زمینه رضایی (۹) دریافت که هر نوع پیشرفت در جامعه در گام نخست

اجتماعی به طور نزدیکی با اختلالات روانی و مشکلات رفتاری مرتبط هستند (۴). از نظر ویلیام جیمز گود، فرد باید مهارت‌های اجتماعی و رسوم ویژه‌ای را فراگرفته و وظیفه خانواده آن است که آن چه جوامع از نسل جوان‌تر تقاضا می‌کنند را به او یاد بدهد. وی محتوای اجتماعی کردن را ساخت یادگیری انواع مهارت‌ها می‌داند که ممکن است از سختی فراگیری، مراتبی داشته باشد، یادگیری برخی از مهارت‌ها، اگر شخص بخواهد در نهایت جزیی از جامعه شود، قطعی و مسلم می‌باشد (۵).

از دیدگاه فیلیپس کسانی دارای مهارت اجتماعی هستند که با دیگران طوری ارتباط برقرار کنند و بتوانند به حقوق، الزامات، رضایت خاطر یا وظایف خود در حد معقولی دست یابند، بی‌آن که حقوق، الزامات، رضایت خاطر یا وظایف دیگران را نادیده بگیرند و در عین حال بتوانند در این موارد مبادله‌ای باز و آزاد با دیگران داشته باشند (۶). در حقیقت توجه جامعه‌شناختی به برقراری ارتباط با همسر و سایر اعضای خانواده و همچنین توان مقابله و مهم‌تر از آن، رعایت ارزش‌های اجتماعی^(۱) در چهارچوب خانواده، موجب بهبود رفتارهای اجتماعی افراد در خانه و همچنین سطح جامعه شده و از گرایش به رفتارهای آسیب‌زای اجتماعی جلوگیری خواهد کرد. از این رو ارتقای مهارت اجتماعی باعث بهبود عملکرد زوجین و کاهش آسیب‌های اجتماعی نظیر خشم، پرخاشگری، افسردگی، طلاق، خیانت و انواع خشونت‌های خانوادگی می‌شود. هر جامعه‌ای

1-Social Values

مدیون و مرهون خانواده سالم و عاری از آسیب‌های اجتماعی است.

برخی از پژوهش‌ها به اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های زندگی در خانواده‌ها، جوانان و نوجوانان در کاهش گرایش به رفتارهای انحرافی و آسیب‌های اجتماعی پرداخته‌اند. در این خصوص صحرانورد نشتیفانی، ملکی، فیاض و رضوانی (۱۰) به این نتیجه رسیدند که اجرای هدفمند برنامه آموزش مهارت‌های زندگی در مدارس و تأثیر آن بر ارتقاء سطح سلامت روان نوجوانان و جوانان باعث کاهش احتمالی جرم، رفتارهای پرخطر و آسیب‌های اجتماعی و در نهایت تأثیر غیرمستقیم بر امنیت جامعه می‌شود. همچنین نریمانی (۱۱) به این مهم دست یافت که آسیب‌های اجتماعی، فرهنگی و تربیتی فراروی خانواده‌ها با توجه به پیشرفت‌های موجود در ارتباطات، فناوری سالانه سیر افزایشی و صعودی داشته و این امر محیط خانواده‌ها را به شدت با چالش و تهدید روبرو می‌کند. بالازاده (۱۲) نیز دریافت، آموزش مهارت‌های اجتماعی بر سلامت عمومی و پرخاشگری زنان اثربخشی معنی‌داری داشته است. نتایج به دست آمده لاروس، مورین، ورگانست، ویتارو، جرارد و همکاران (۱۳) نشان داد، پس از گذراندن دوره‌های آموزش مهارت‌های اجتماعی، میزان رفتارهای زننده و پرخاشگرانه در بین دختران به طور معنی‌داری کاهش یافته است. نتایج پژوهش‌های نهایی، تریستیان، پرانو

جوناتا و یوسف (۱۴) نشان می‌دهد؛ آموزش مهارت‌های اجتماعی به میزان قابل توجهی بر افزایش تعاملات اجتماعی (شناختی، عاطفی، رفتاری) افراد دارای انزوای اجتماعی تأثیر گذاشته است و موجب افزایش رفتارهای سازگارانه افراد در جهت بهبود تعاملات اجتماعی شده است. از سوی اوسافو، هایدی، چریتی و بیرثی (۱۵) در پژوهش‌های خود نشان دادند که نقض ادراک شده از همبستگی بین افراد به دلیل رفتارهای خودکشی بر دیدگاه آگاهان از خودکشی به عنوان یک آسیب اجتماعی تأثیر گذاشته است. در همین رابطه رضوانی، رفیعی، خردائی، کربلائی نوری و حسین‌زاده (۱۶) دریافتند، آموزش مهارت‌های اجتماعی بر درمان اعتیاد افراد مراجعه‌کننده به کلینیک تهران تأثیر معنی‌داری داشته باشند. با توجه به نتایج پژوهش‌های مورد استفاده چنین به نظر می‌رسد که کسب مهارت‌های اجتماعی به وسیله زوجین بالاخص در سال‌های اولیه ازدواج می‌تواند از گرایش به آسیب‌های اجتماعی نظیر؛ پرخاشگری، خودکشی ممانعت به عمل آورد. همچنین با ایجاد بستری مناسب برای محیط خانه برای تربیت فرزندان، می‌توان از گرایش به رفتارهای بزهکارانه یا انحرافی در دوران کودکی و نوجوانی و جوانی فرزندان نیز جلوگیری نمود. یکی از مهم‌ترین تمایزات پژوهش حاضر نسبت به سایر پژوهش‌ها در اینست که در اکثر پژوهش‌ها مهارت‌های اجتماعی از بعد روانشناختی مورد مطالعه قرار گرفته است، اما در پژوهش حاضر به ابعاد

روش بررسی

این یک مطالعه توصیفی همبستگی و تحلیلی می‌باشد که در سال ۱۴۰۰ به روش پیمایشی انجام شد. جامعه آماری شامل کلیه زوجین شهر یاسوج در سال‌های ۱۳۹۵-۱۳۹۰ ازدواج کرده بودند، می‌باشد که طبق آمار سرشماری نفوس و مسکن، مجموع ازدواج‌های ثبت شده در این شهر ۳۴۳۸ مورد گزارش شد. جهت تعیین حجم نمونه از روش Sample Power که با استفاده از IBM SPSS Sample Power استفاده شد که با در نظر گرفتن آلفای ۰/۰۵، سطح اطمینان ۰/۹۵، اندازه اثر ۰/۱۹ و توان آزمون ۰/۸، حجم نمونه ۵۵۹ نفر برآورد گردید. با توجه به این که جامعه آماری پژوهش ناهمگن بود، شیوه نمونه‌گیری به روش سهمیه‌ای و براساس بعد خانوار صورت گرفت. به گونه‌ای که ابتدا تعداد خانوارهایی که از سال ۱۳۹۰ تا سال ۱۳۹۵ بر اساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۹۵ درگاه ملی آمار ایران استخراج شده ازدواج نموده‌اند، شناسایی شد.^۱

در مرحله بعد نسبت به شناسایی و مورد پرسش قرار گرفتن آنها در هر نمونه اقدام به سنجش گردید. پرسشنامه بین افراد سرپرست خانواده‌ها با رعایت نسبت جنسی زن و مرد به صورت تصادفی توزیع و اطلاعات جمع‌آوری شد. لازم به ذکر است ملاک ورود به مطالعه؛ دارا بودن شرط ازدواج در

مهارت‌های اجتماعی از بعد روانشناسی اجتماعی و تأثیر آن در کاهش آسیب‌های اجتماعی پرداخته شده است. همچنین در بسیاری از پژوهش‌ها به طور جداگانه به مهارت‌های اجتماعی و یا آسیب‌های اجتماعی و ارتباط آنها با برخی متغیرها در بین کودکان و نوجوانان از بعد روانشناختی پرداخته شده است، اما پژوهشی که به نقش مهارت‌های اجتماعی در کاهش آسیب‌های اجتماعی در بین زوجین پرداخته شده باشد، یافت نشد. لذا خلاء پژوهشی در این خصوص محقق را به انجام تحقیق حاضر واداشت. در نتیجه انجام چنین تحقیقی از این رو ضرورت می‌یابد که با کسب مهارت‌های اجتماعی نظیر همدلی و همکاری، توانایی برقراری ارتباط، توان خودگردانی و مقابله و همچنین رعایت ارزش‌های اجتماعی به وسیله زوجین، ظرفیت تحمل و تاب‌آوری^(۱) زوجین افزایش یافته و زوجین نسبت به آسیب‌های اجتماعی در کمین خانواده و جامعه نظیر؛ پرخاشگری، مشکلات جنسی، فکر ترک خانه و در درجات بالاتر تمایل به خودکشی آگاهی یافته و زمینه جلوگیری از گرایش به این گونه آسیب‌ها در آنها فراهم گردد. بنابراین با توجه به اهمیت بحث مهارت‌های اجتماعی در بین زوجین و نقش آن در کاهش انواع آسیب‌های اجتماعی در روابط بین خود، روابط با فرزندان و افراد جامعه، لذا هدف از این مطالعه تعیین و تبیین جامعه‌شناختی کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین شهر یاسوج مبتنی بر کسب مهارت‌های اجتماعی بود.

1- Resilience

سال‌های مذکور، اولین تجربه ازدواج، نداشتن مشکل یا بیماری خاص و علاقه به شرکت در پژوهش و ملاک خروج از مطالعه تصمیم به طلاق و عدم تمایل به همکاری در اجرای پرسشنامه می‌باشد. همچنین ۴ مورد از پرسشنامه‌ها مخدوش بود و در نهایت با ۵۵۵ نفر از نمونه مورد مطالعه تحقیق انجام شد.

قبل از انجام تحقیق از نمونه مورد مطالعه، رضایت نامه کتبی اخذ شد. علاوه بر آن، کدهای اخلاقی انجمن روانشناسی آمریکا که شامل احترام به اصل رازداری نتایج، امکان انصراف آزمودنی‌ها از تحقیق، ارائه اطلاعات کافی در مورد اهمیت انجام پژوهش رعایت گردید.

ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه محقق ساخته برگرفته از چارچوب نظری تحقیق برای هر دو متغیر مهارت‌های اجتماعی و آسیب‌های اجتماعی بود. مراحل تهیه پرسشنامه، پژوهش‌های نظری و اسنادی و اکتشافی پیرامون مفاهیم اساسی پژوهش، تعریف مفاهیم و متغیرهای مستقل و وابسته، شاخص‌سازی متغیرهای تحقیق، تهیه گویه‌های مناسب برای هر یک از شاخص‌ها، مشورت با اساتید حوزه خانواده و بررسی مجدد گویه‌ها، قرار دادن گویه‌ها در طیف خاص، تنظیم پرسشنامه، انجام آزمون مقدماتی در بین ۳۰ خانواده، تحلیل روایی پرسشنامه، تأیید نهایی پرسشنامه به وسیله اساتید راهنما و مشاور جهت بررسی اعتبار محتوایی آن، محاسبه پایایی پرسشنامه براساس آلفای کرونباخ، توزیع نهایی پرسشنامه بر

اساس حجم نمونه و سنجش اعتبار سازه‌ای جهت بود.

جهت سنجش مهارت‌های اجتماعی در پژوهش حاضر، عمده‌ترین شاخص‌ها شامل؛ مهارت‌های همدلی و همکاری، مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی، مهارت مقابله‌ای، مهارت خودگردانی، مهارت ارتباط با دوستان در نظر گرفته شد که در قالب پرسشنامه محقق ساخته‌ای شامل؛ ۶۴ گویه در مقیاس ۵ گزینه‌ای طیف لیکرت طراحی شد که در سنجش پایایی گویه ۱۹ و همچنین در اعتبار سازه‌ای گویه‌های ۱۷ و ۳۵ و در عامل‌بندی گویه‌ها در تحلیل عاملی گویه‌های ۵۲ و ۵۵ حذف و در نهایت با ۵۹ گویه سنجیده شد. دامنه نمره مهارت‌های اجتماعی ۵۹ تا ۲۹۵ می‌باشد.

همچنین جهت سنجش آسیب‌های اجتماعی در پژوهش حاضر، عمده‌ترین ناهنجاری‌ها و نابسامانی‌های اجتماعی شامل؛ وابستگی داریویی، فرار از خانه، پرخاشگری، مشکلات و مسائل جنسی، خودکشی در قالب پرسشنامه محقق ساخته‌ای شامل ۳۰ گویه در مقیاس ۵ گزینه‌ای طیف لیکرت طراحی شد که در سنجش پایایی گویه ۱۸ و همچنین در عامل‌بندی گویه‌ها در تحلیل عاملی گویه‌های ۱۶-۲۲-۲۳ حذف و در نهایت با ۲۶ گویه سنجیده شد. دامنه نمره آسیب‌های اجتماعی ۲۶ تا ۱۳۰ می‌باشد.

روایی سؤالات مربوط به متغیرها در این پژوهش، ابتدا از طریق روش تعیین اعتبار محتوایی و با راهنمایی‌ها و نظرات صاحب‌نظران انجام گرفت.

قرار گرفته و با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای تک تک متغیرها و ابعاد آنها طبق اطلاعات جداول (۱ و ۲) و با حذف گویه‌هایی که دارای پایایی پایین بودند، پایایی مهارت‌های اجتماعی و آسیب‌های اجتماعی بالای ۰/۷ به دست آمد. در نتیجه پرسشنامه از روایی و پایایی قابل قبولی برخوردار شد.

داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS و آزمون‌های آماری پیرسون، رگرسیون تجزیه و تحلیل شدند.

سپس در ادامه با استفاده از تکنیک تحلیل عاملی اکتشافی، اعتبار سازه‌ای مهارت‌های اجتماعی و آسیب‌های اجتماعی زوجین با حذف گویه‌های دارای بار عاملی پایین همان گونه که در سطور بالا اشاره شد، مورد تأیید قرار گرفت. برای تعیین پایایی پرسشنامه تحقیق حاضر نیز از تکنیک آلفای کرونباخ استفاده شد. به گونه‌ای که ابتدا پرسشنامه‌ها در بین ۳۰ نفر از نمونه آماری به طور تصادفی توزیع گردید، سپس اطلاعات جمع‌آوری شده مورد آزمون

جدول ۱: گویه‌های مهارت‌های اجتماعی زوجین و ابعاد آن و مقادیر پایایی آنها

متغیر	مفهوم (مولفه)	مقدار آلفا
	مهارت‌های همکاری و همدلی (۲۶ گویه)	۰/۸۹
مهارت‌های اجتماعی	مهارت‌های منطبق بر ارزشهای اجتماعی (۹ گویه)	۰/۸۸
(۵۹ گویه)	مهارت‌های مقابله‌ای (۱۲ گویه)	۰/۸
۰/۹۳	مهارت‌های خودگردانی (۴ گویه)	۰/۸۱
	مهارت‌های ارتباط با دوستان (۸ گویه)	۰/۷

جدول ۲: گویه‌های آسیب‌های اجتماعی زوجین و ابعاد آن و مقادیر پایایی آنها

متغیر	مفهوم (مولفه)	مقدار آلفا
آسیب‌های اجتماعی	وابستگی دارویی و فکر فرار از خانه (۱۱ گویه)	۰/۷۴
(۲۶ گویه)	تمایل به خودکشی (۶ گویه)	۰/۹۳
۰/۹۴	پرخاشگری (۴ گویه)	۰/۹۲
	مشکلات و مسائل جنسی (۵ گویه)	۰/۸۶

یافته‌ها

فرد ۱۹ سال و مسن‌ترین فرد ۶۰ سال سن داشتند. سطح تحصیلات ۳۱ نفر (۵/۸ درصد) از پاسخگویان دیپلم، ۳۰ نفر (۵/۶ درصد) فوق دیپلم، ۲۰۲ نفر (۳۸ درصد) لیسانس، ۲۰۵ نفر (۳۸/۵ درصد) فوق لیسانس و ۶۴ نفر (۱۲ درصد) نیز دکتری می‌باشند. ۸۰ نفر (۱۶/۹ درصد) از پاسخگویان خانه‌دار/ بیکار و بدون

در پژوهش حاضر از بین ۵۵۵ نفر زوجین مورد مطالعه ۱۵۲ نفر (۲۸/۱ درصد) مرد و ۳۸۸ نفر (۷۱/۹ درصد) نیز زن می‌باشند که نمره میانگین سن پاسخگویان ۳۴/۴۶ با انحراف استاندارد ۶/۹۴ و ضریب کجی ۰/۲۱ می‌باشد، به طوری که جوان‌ترین

درآمد بوده‌اند، ۲۰۰ نفر (۴۲/۲ درصد) درآمدی بین ۱ تا ۵ میلیون تومان، ۱۴۱ نفر (۲۹/۷ درصد) بین ۶ تا ۱۰ میلیون تومان، ۳۲ نفر (۶/۸ درصد) بین ۱۱ تا ۱۵ میلیون تومان، ۱۱ نفر (۲/۳ درصد) بین ۱۶ تا ۲۰ میلیون تومان و ۱۰ نفر (۲/۱ درصد) نیز درآمدی بیشتر از ۲۰ میلیون تومان داشته‌اند.

وضعیت کسب مهارت‌های همدلی و همکاری زوجین ۸۳ درصد، کسب مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی زوجین ۸۴ درصد، کسب مهارت‌های مقابله‌ای زوجین ۶۲ درصد، کسب مهارت‌های خودگردانی زوجین ۶۳ درصد، کسب مهارت‌های ارتباط با دوستان زوجین ۷۵/۵ درصد و وضعیت کسب مهارت‌های اجتماعی زوجین ۷۶/۵ درصد می‌باشد. همچنین وضعیت آسیب‌های اجتماعی زوجین ۳۳ درصد می‌باشد.

به منظور بررسی رابطه بین مهارت‌های اجتماعی و مؤلفه‌های آن با آسیب‌های اجتماعی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که رابطه معکوس ضعیف، متوسط یا قوی بین مؤلفه‌های مزبور با آسیب‌های اجتماعی زوجین را نشان می‌دهد (جدول ۳).

به منظور تبیین کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین براساس کسب ابعاد مهارت‌های اجتماعی، از رگرسیون چندگانه به روش اینتر استفاده شد که در مجموع ضریب تعیین برابر $R^2 = ۰/۶۴$ به دست آمده است و ابعاد کسب مهارت‌های اجتماعی به میزان ۶۴ درصد آسیب‌های اجتماعی را تبیین می‌کنند و ۳۶

درصد از واریانس آسیب‌های اجتماعی به وسیله متغیرهایی خارج از موضوع این پژوهش قابل تبیین می‌باشد. ضرایب استاندارد مؤلفه‌های تبیین کننده نشان از بیشترین نقش تبیین کنندگی کسب مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی با بتای $\beta = -۰/۳۹۹$ می‌باشد (جدول ۴).

در ادامه و جهت ترسیم تحلیل مسیر و تعیین اثر ضرایب مستقیم و غیرمستقیم هر یک از ابعاد مهارت‌های اجتماعی زوجین مورد مطالعه و همچنین ارایه مدل، ابتدا از رگرسیون چندگانه برای مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم به تفکیک برای هر پنج بعد، مورد محاسبه و سنجش قرار گرفت. قابل ذکر است تقدم و تأخر کسب هر یک از مهارت‌های اجتماعی زوجین به ترتیب شامل؛ کسب مهارت خودگردانی q1، کسب مهارت‌های مقابله‌ای q2، کسب مهارت‌های همدلی و همکاری q3، کسب مهارت‌های ارتباط با دوستان q4 و کسب مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی q5 می‌باشند.

نتایج نشان می‌دهد که در بین متغیرهای مورد مطالعه همان‌گونه که در بتاهای به دست آمده در شکل ۱ مشاهده می‌گردد، کسب مهارت‌های خودگردانی به صورت مستقیم با وزن بتای $-۰/۰۶$ و غیرمستقیم از طریق کسب مهارت‌های مقابله‌ای، کسب مهارت‌های همدلی و همکاری، کسب مهارت‌های ارتباط با دوستان و کسب مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی با وزن بتای $-۰/۱۶۲$ و در مجموع با وزن بتای $-۰/۲۲۲$ بر کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین

وزن بتای $-0/022$ و در مجموع با وزن بتای $-0/048$ بر کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین تأثیر گذاشته است؛ همچنین کسب مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی به صورت مستقیم با وزن بتای $-0/399$ بر کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین تأثیر گذاشته است (جدول ۵).

در نتیجه؛ مجموع اثر مستقیم و غیرمستقیم کسب مهارت‌های همدلی و همکاری با بتای $\beta = -0/551$ تأثیرگذارترین مهارت، پس از آن کسب مهارت‌های مقابله‌ای با بتای $\beta = -0/415$ ، پس از آن کسب مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی با بتای $\beta = -0/399$ ، پس از آن کسب مهارت‌های خودگردانی با بتای $\beta = -0/222$ و در نهایت کسب مهارت‌های ارتباط با دوستان با بتای $\beta = -0/048$ کم اثرترین مؤلفه در تبیین کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین بودند.

تأثیر گذاشته است. کسب مهارت‌های مقابله‌ای به صورت مستقیم با وزن بتای $-0/27$ و غیرمستقیم از طریق کسب مهارت همدلی و همکاری، کسب مهارت ارتباط با دوستان و کسب مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی با وزن بتای $-0/145$ و در مجموع با وزن بتای $-0/415$ بر کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین تأثیر گذاشته است. کسب مهارت‌های همدلی و همکاری به صورت مستقیم با وزن بتای $-0/284$ و غیرمستقیم از طریق مؤلفه‌های کسب مهارت‌های ارتباط با دوستان و کسب رعایت ارزش‌های اجتماعی با وزن بتای $-0/267$ و در مجموع با وزن بتای $-0/551$ بر کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین تأثیر گذاشته است، کسب مهارت‌های ارتباط با دوستان به صورت مستقیم با وزن بتای $-0/026$ و غیرمستقیم از طریق کسب مهارت‌های رعایت ارزش‌های اجتماعی با

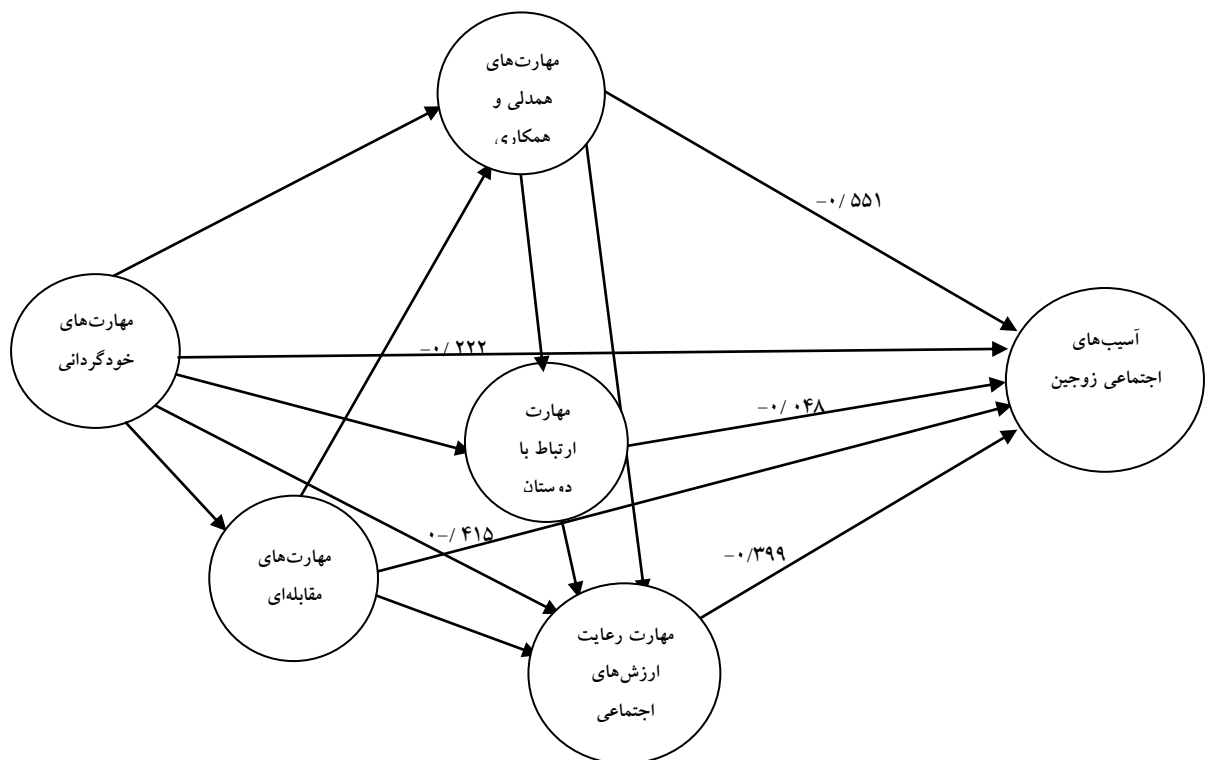
جدول ۳: رابطه بین متغیرهای تحقیق بر اساس ضریب آزمون همبستگی پیرسون

آسیب‌های اجتماعی	مهارت‌های اجتماعی
$r = -0/66$	مهارت‌های همدلی و همکاری
$r = -0/71$	مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی
$r = -0/52$	مهارت‌های مقابله‌ای
$r = -0/31$	مهارت‌های خودگردانی
$r = -0/59$	مهارت‌های ارتباط با دوستان
$r = -0/77$	مهارت‌های اجتماعی

متغیرهای مستقل: مهارت‌های اجتماعی و مؤلفه‌های آن، متغیر وابسته: آسیب‌های اجتماعی

جدول ۴: ضرایب متغیرهای رگرسیونی به روش اینتر

سطح معنی‌داری	تی	ضرایب استاندارد شده		ضرایب خام		متغیرهای مستقل
		بتا	ضرایب اشتباه معیار	ضرایب بتا	ضرایب اشتباه معیار	
				۳/۱	۱۴۲/۷۸۸	مقدار ثابت (آلفا)
۰/۰۰۰	۴۶/۰۶			۰/۰۲	-۰/۲۴۵	کسب مهارت‌های همدلی و همکاری
۰/۰۰۰	۶/۵۸	-۰/۲۸۴		۰/۰۸	-۰/۹۹۱	کسب مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی
۰/۰۰۰	۱۱/۲۸	-۰/۳۹۹		۰/۰۶	-۰/۵۹۹	کسب مهارت‌های مقابله‌ای
۰/۰۰۰	۹/۳۱	-۰/۲۷۰		۰/۱۷	-۰/۳۶۳	کسب مهارت‌های خودگردانی
۰/۰۳	۲/۱۳	-۰/۰۶۰		۰/۱۲	-۰/۰۷۹	کسب مهارت‌های ارتباط با دوستان
۰/۵۱	۰/۶۵	-۰/۰۲۶				

شکل ۱: اثر مستقیم و غیرمستقیم کسب ابعاد مهارت‌های اجتماعی در کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین شهر یاسوج

جدول ۵: تأثیر کسب ابعاد مهارت‌های اجتماعی بر متغیر کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین از طریق تحلیل مسیر

متغیرها	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	کل اثر
کسب مهارت‌های خودگردانی	-۰/۰۶	-۰/۱۶۲	-۰/۲۲۲
کسب مهارت‌های مقابله‌ای	-۰/۲۷	-۰/۱۴۵	-۰/۴۱۵
کسب مهارت‌های همدلی و همکاری	-۰/۲۸۴	-۰/۲۶۷	-۰/۵۵۱
کسب مهارت‌های ارتباط با دوستان	-۰/۰۲۶	-۰/۰۲۲	-۰/۰۴۸
کسب مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی	-۰/۳۹۹	-	-۰/۳۹۹

بحث

گسترده‌گی، رواج و تعدد آسیب‌های اجتماعی باعث شده تا با وجود تلاش دستگاه‌های مسئول، روز به روز بر تعداد، وسعت، پیچیدگی و تراکم آسیب‌های اجتماعی افزوده شود، ادامه وضعیت فعلی، وضعیت نگران‌کننده‌ای را برای کشور ایجاد کرده که مستعد ایجاد بحران‌ها و آشوب‌های اجتماعی خواهد بود. لذا هدف

بر اساس آمارهای مختلف، انواع آسیب‌های اجتماعی در بین زوجین در داخل کشور در حال افزایش می‌باشد. تأملی بر وضعیت کشور در این حوزه نشان می‌دهد که وضعیت جامعه ایران در حوزه اجتماعی از تعادل قابل قبولی برخوردار نیست.

باید مهارت‌های اجتماعی را فرا گیرند. نظریه‌پردازان یادگیری اجتماعی نیز اعتقاد بر این دارند که توانایی افراد برای یادگیری از طریق مشاهده، آنها را قادر می‌سازد تا الگوهای کلی رفتار و انواع مهارت‌های اجتماعی را کسب کنند (۷). با توجه به مجموع نظریه‌های مطروح، افراد جامعه ابتدا از طریق محیط خانه و در بین زوجین نیاز به کسب مهارت‌های اجتماعی دارند. در نتیجه کسب مهارت‌های اجتماعی برای افراد جامعه که با اجتماعی شدن و برقراری روابط با سایر اعضای جامعه از ضروریات است، موجب کاهش آسیب‌های اجتماعی نیز می‌گردد.

در نتیجه با کسب مهارت‌های اجتماعی شامل؛ مهارت همدلی و همکاری، مهارت مقابله‌ای، مهارت خودگردانی، مهارت ارتباط با دوستان و مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی به این گونه افراد می‌توان از انجام رفتارها و آسیب‌های اجتماعی ممانعت کرد. با توجه به نظریه‌های جامعه‌شناسان در خصوص نقش مهارت‌های اجتماعی در خانه و جامعه در کاهش آسیب‌های اجتماعی، پژوهش‌های مختلفی نیز در داخل و خارج ایران انجام شده است با نتایج پژوهش حاضر هم‌سو با آن پژوهش‌ها می‌باشند.

در خصوص اهمیت کارکرد خانواده در جلوگیری از آسیب‌های اجتماعی در جامعه؛ آروموگان، شانموگاولو، پاراسورامان، عاریفین و مانیکام و همکاران (۱۷) دریافتند الگو و مهارت‌های ارتباطی مناسب بین زوجین، بروز تعارضات و آسیب‌های اجتماعی در زندگی زناشویی ایشان را

از این مقاله تعیین و تبیین جامعه‌شناختی کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین شهر یاسوج مبتنی بر کسب مهارت‌های اجتماعی در سال ۱۴۰۰ بود.

با توجه به این که روابط اجتماعی بین زوجین، از مهم‌ترین عواملی می‌باشد که پایه و اساس یک رابطه را تعیین می‌کند، بنابراین زوجین باید از روزهای اول آشنایی و ازدواج، با شریک زندگی خود رابطه اجتماعی خود را به صورت یک اصل اساسی در زندگی ایجاد و حفظ نمایند. در غیر این صورت زندگی مشترک ایشان با موانع و مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو خواهد شد. بنابراین جهت دستیابی به روابط اجتماعی مناسب، کسب مهارت‌های اجتماعی برای زوجین لازم و ضروری است. طبق پژوهش‌های انجام شده، نتایج تحقیق نشان داد ابعاد پنج‌گانه مهارت‌های اجتماعی در مجموع به میزان ۶۴ درصد کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین شهر یاسوج را تبیین می‌کنند که مهارت همدلی و همکاری با اثر (۰/۵۵۱-)، مهارت مقابله‌ای با اثر (۰/۴۱۵-)، مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی با اثر (۰/۳۹۹-)، مهارت خودگردانی با اثر (۰/۲۲۲-) و مهارت ارتباط با دوستان با اثر (۰/۰۴۸-) در کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین شهر یاسوج تأثیرگذار بودند. همان گونه که نتایج نشان می‌دهد مهارت همدلی و همکاری و همچنین مهارت مقابله‌ای بیشترین اثر را در کاهش آسیب‌های اجتماعی دارند. نتایج پژوهش حاضر هم‌سو با برخی از نظریه‌های جامعه‌شناسان و پژوهشگران می‌باشد. ویلیام گود (۵) معتقد است، افراد

کاهش می‌دهد. با توجه به نتایج پژوهش‌های ذکر شده در خصوص تأثیر و نقش کسب مهارت‌های اجتماعی در خانواده و به وسیله زوجین در کاهش آسیب‌های اجتماعی در خانواده و جامعه نیاز به آموزش این گونه مهارت‌ها به زوجین و تمامی اعضای خانواده یکی از مهم‌ترین راهکارهاست. بالازاده (۱۲) و همچنین لاروس و همکاران (۱۷) نشان دادند، پس از گذراندن دوره‌های آموزش مهارت‌های اجتماعی، میزان رفتارهای زننده و پرخاشگرانه در بین دختران به طور معنی‌داری کاهش یافته است. اوسافو و همکاران (۱۵) نیز نشان دادند که نقض ادراک شده از همبستگی بین افراد به دلیل رفتارهای خودکشی بر دیدگاه آگاهان از خودکشی به عنوان یک آسیب اجتماعی تأثیر گذاشته است. در همین رابطه رضایی و همکاران (۱۶) دریافتند آموزش مهارت‌های اجتماعی بر درمان اعتیاد افراد مراجعه کننده به کلینیک تهران تأثیر معنی‌داری داشته باشند. نتایج پژوهش‌های صحرانورد نشستیانی و همکاران (۱۰) نیز همین امر را تأیید می‌کند. آنها اجرای هدفمند برنامه آموزش مهارت‌های زندگی در مدارس و تأثیر آن بر ارتقاء سطح سلامت روان نوجوانان و جوانان را باعث کاهش احتمالی جرم، رفتارهای پرخطر و آسیب‌های اجتماعی دانسته‌اند. با توجه به نتایج پژوهش‌های مورد استفاده چنین به نظر می‌رسد که کسب مهارت‌های اجتماعی به وسیله زوجین بالاخص در سال‌های اولیه ازدواج می‌تواند از گرایش به آسیب‌های اجتماعی نظیر؛ پرخاشگری، خودکشی ممانعت به عمل آورد. همچنین با ایجاد

بستری مناسب برای محیط خانه برای تربیت فرزندان؛ می‌توان از گرایش به رفتارهای بزهکارانه یا انحرافی در دوران کودکی و نوجوانی و جوانی فرزندان نیز جلوگیری نمود، اما همان گونه که نتیجه تحقیق حاضر نشان داد، از بین مهارت‌های پنجگانه تأثیرگذار بر کاهش آسیب‌های اجتماعی مهارت همدلی و همکاری بیشترین تأثیر را در کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین دارا بود. علت این امر را می‌توان چنین عنوان نمود که زوجین که از دو فرهنگ مختلف و دو دیدگاه مختلف با یکدیگر تشکیل یک زندگی مشترک داده‌اند، از طریق کسب مهارت همدلی و همکاری با یکدیگر و همچنین همدلی با دیگر اعضای خانواده، فامیل با آگاه بودن از وضعیت آنها و درک احساسات و موقعیت‌های آنها می‌توانند به نحو صحیح با آنها تعامل داشته و از احساسات و اتفاقات منفی جلوگیری نمایند. مهارت مقابله‌ای نیز در کنار مهارت همدلی و همکاری موجب کاهش آسیب‌های اجتماعی در بین زوجین شهر یاسوج شد. علت این امر را نیز می‌توان چنین عنوان نمود که در عصر حاضر و با وجود انواع و اقسام استرس‌ها و تنش‌های موجود در زندگی خانوادگی و اجتماعی، زوجین با همدلی و کمک با یکدیگر می‌توانند مهارت‌های مقابله و توانایی در مقابل مشکلات و موقعیت‌های فشارزا را برای خود و یکدیگر تسهیل نموده و به نوعی در مقابل مشکلات اجتماعی نظیر پرخاشگری و انواع مشکلات خانوادگی من جمله مشکلات عاطفی و جنسی با کمک یکدیگر بر این مشکلات فائق آیند. علاوه بر کسب مهارت همدلی و

دیگر پژوهش حاضر محدود بودن انجام تحقیق به استان کهگلویه و بویراحمد است. در نتیجه از تعمیم نتایج این تحقیق به سایر جوامع و قشرها باید اجتناب نمود. چرا که اگر جامعه مورد مطالعه را نوجوانان و دانش‌آموزان تشکیل می‌دادند، شاید تأثیر دوستان اصلح در کاهش آسیب‌های اجتماعی تأثیرگذاری عمیقی برجای بگذارد و یا بالعکس با دارا بودن دوستان ناباب، شاهد افزایش انواع آسیب‌های اجتماعی در بین نوجوانان و دانش‌آموزان باشیم. به همین دلیل نهادهای اجتماعی و دولت باید با ارایه برنامه‌های مدّون، به آموزش مهارت‌های اجتماعی در بین دانش‌آموزان و دانشجویان در سطوح پایین‌تر نظیر مدرسه و دانشگاه بپردازند و همچنین هنگام ازدواج نیز با برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای افراد و توزیع کتاب‌های آموزشی در این جلسات به افراد، آموزش‌های لازم را تدارک ببینند. همچنین با تخصیص جلسات مشاوره رایگان برای دختران و پسرانی که برای ازدواج اقدام نموده‌اند، بسترهای مناسب و زیربنای تشکیل یک زندگی موفق را برای آنها رقم زنند. والدین نیز با رفتارهای مناسب در زندگی زناشویی خویش می‌توانند با به کار بردن مهارت‌های همدلی و همکاری، مقابله‌ای، رعایت ارزش‌های اجتماعی، خودگردانی و نحوه تعامل با دوستان، فرزندان خود را آگاه سازند تا فرزندان هنگام ازدواج و در سال‌های اولیه بعد از آن بتوانند با تجربه‌ای که از نحوه رفتار والدین آنها در سال‌های مجردی داشته‌اند، در زندگی خانوادگی و زناشویی

همکاری و همچنین مهارت مقابله‌ای، مهارت رعایت ارزش‌های اجتماعی نیز در کنار این دو عامل موجب کاهش آسیب‌های اجتماعی زوجین می‌گردد. به گونه‌ای که این دو مهارت زمانی اثربخش خواهند بود که زوجین بتوانند از ارزش‌های اجتماعی حاکم بر جامعه شناخت داشته باشند و به آنها احترام گذاشته و رعایت نمایند. با اضافه شدن مهارت خودگردانی که یکی از مهارت‌های فردی زوجین است و اصولاً باید به وسیله خود فرد از طریق توانایی ابراز احساسات، باورها و افکار شناسایی و مورد توجه قرار گیرد، می‌توان به کاهش رفتارهای انحرافی نظیر وابستگی دارویی، فکر فرار از خانه، پرخاشگری و حتی تمایل به خودکشی جلوگیری نمود. آخرین مهارتی که در این تحقیق در سطح بسیار اندک و در کنار سایر مهارت‌ها توانست موجب کاهش آسیب‌های اجتماعی گردد، دارا بودن مهارت ارتباط با دوستان بود که علت این تأثیر کم را می‌توان در تغییر سبک زندگی افراد و خانواده‌ها در جامعه از طریق حضور در شبکه‌های مجازی و اجتماعی متنوع و همچنین از بین رفتن دوستی‌های عمیق قدیم بین افراد این عامل را در سطح بسیار پایین در کنار چهار مهارت ذکر شده بالا در کاهش آسیب‌های اجتماعی تأثیرگذار دانست. با توجه به این که تحقیق حاضر برای زوجینی که سابقه ازدواج آنها بین ۵ تا ۱۰ سال می‌باشد، انجام شده است؛ لذا این تبیین فقط برای این افراد صدق می‌کند و این مورد محدودیت پژوهش حاضر را نشان می‌دهد و از تعمیم نتایج به سایر زوجین باید اجتناب نمود. محدودیت

IR.IAU.DEHAGHAN.REC.1401.001 از دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهقان می‌باشد. نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از تمامی استادان، مشاوران، زوجین و سایر افرادی که در اجرای این طرح در سطح شهر یاسوج ایشان را یاری کرده‌اند، کمال تشکر و قدردانی به عمل آورند.

خویش استفاده کنند و تا حدودی از آسیب‌های اجتماعی در زندگی زناشویی خویش جلوگیری نمایند. در نهایت به محققان آتی پیشنهاد می‌شود تحقیقی مشابه برای زوجینی که سابقه ازدواجشان کمتر از ۵ سال و یا بیشتر از ۱۰ سال می‌باشد، انجام و نتایج آن با نتایج پژوهش حاضر مقایسه شود و همچنین پیشنهاد می‌شود تحقیقی مشابه پژوهش حاضر در شهرهای سایر استان‌های کشور انجام و با نتایج این پژوهش مقایسه گردد.

نتیجه‌گیری

با توجه به تأیید رابطه معکوس بین مهارت‌های اجتماعی و مؤلفه‌های آن با آسیب‌های اجتماعی در بین زوجین مورد مطالعه با شدت‌های مختلف و همچنین تأثیر هر یک از آنها در تبیین آسیب‌های اجتماعی و کاهش آن در بین زوجین، نتیجه نهایی حاصل از تحقیق حاضر این است که با کسب مهارت‌های اجتماعی نظیر همدلی و همکاری در سطحی گسترده در کنار توان مقابله و همچنین رعایت ارزش‌های اجتماعی و همچنین توان بهره‌گیری از خودگردانی و همچنین تا حدودی توان برقراری ارتباط با دوستان شایسته به صورت توأم و هم‌زمان می‌توان شاهد کاهش آسیب‌های اجتماعی در بین زوجین شهر یاسوج بود.

تقدیر و تشکر

این مقاله بر گرفته از رساله دکتری رشته جامعه‌شناسی با کد اخلاق

REFERENCES

1. Fathi S, Fadavi J. The analysis of social damages among adults during 1999-2008 and effective factors influence on it. *The journal of Adults Sociological Studies* 2012; 3(8); 121-44.
2. The annual statistical book of the Country. 1st ed. The Presidency, management and planning organization, Iranian Statistical center, The Public Relations and International Cooperation Directorate Office 2018.
3. Rahbari B. Social skills and its features. 1st ed. Tehran: Salam Publications; 2002.
4. Matson JL, Boisjoli JA. Cutoff scores for the Matson evaluation of social skills for individuals with severe retardation for adults with intellectual disability. *Behavior Modification* 2008; 32(1): 109-20.
5. Nikgozar A, Roche G. Talcott Parsons' Socialization, 1th ed. Tehran: Tebyan Publications; 1997.
6. Firoozbakht M, Beygi Kh, Hargi O, Sanders K, Dickson D. Social skills in interpersonal communication. 5th ed. Tehran: Roshd Publications; 2018.
7. Saatchi M. The theorists and theories in psychology, 1th ed. Tehran: Jungle Publication, Eternal; 2008.
8. Vosouqi M, NikKholq A. The basics of sociology. 25th ed. Tehran: Behineh publication; 2016.
9. Rezaei S. The role of family in preventing social damages. The first conference of practical researches in the social damages of family, health and behavioral sciences, July 2022, Hamedan, Iran 2022.
10. Sahranavard Neshtifani Y, Maleki H, Fayyaz I, Rezvani J. Life skills training program on the prevention of crime and dangerous behaviors, facilitating social security. *The Scientific Journal of Crime Prevention Studies* 2019; 14(15): 61-85.
11. Narimani SH. Investigation the social and cultural damages and the process of education in front of family. *The Cultural Assistance of Academic Jahad of Lorestan Province* 2011; 2: 30.
12. Balazadeh R. Investigation the effectiveness of social skills training on femals' general health and aggression, MA. Thesis in PayameNoor University, 2009.
13. Larose MP, Morin IQ, Vergunst F, Vitaro F, Girard A, et al. Examining the impact of a social skills training program on preschoolers' social behaviors: a cluster-randomized controlled trial in child care centers. *BMC Psychology* 2020; 8(39): 1-12.
14. Nihayati HE, Tristiana RD, Pranu Junata AS, Yusuf A. Effect of social skills training: social interaction capabilities towards social isolation clients. *Advances in Health Sciences Research*, 8th International Nursing Conference 2017; 3: 121-5.
15. Osafo J, Heidi H, Charity A, Birthe K. The meanings of suicidal behaviour to psychology students in Ghana: A qualitative approach. *Transcultural Psychiatry* 2011; 48: 643-59.
16. Ramezani H, Rafiei H, Kheradaei MR, Karabli Norri A, HosseinZadeh S. Determining the effectiveness of social skills training on addiction treatment of people referring to Tehran clinic. *The Journal of Rehabilitation Medicine* 2012; 1(1): 63-72.
17. Arumugam A, Shanmugavelu G, Parasuraman B, Ariffin Kh, Manickam N, Vadivelu M, et al. Effective communication skills among married couples: an overview. *EPRA International Journal of Research and Development (IJRD)* 2021; 6(8): 35-45

Sociological Explanation of Reducing Social Harms of Couples Based on Acquiring Social Skills

Elahi M, Hejazi SN, ChitSaz MA

Department of Sociology, Dehaghan Branch, Islamic Azad University, Dehaghan, Iran

Received: 27 Nov 2022 Accepted: 18 Jun 2023

Abstract

Background & aim: One of the most important factors that affects the effective functioning of a family is the satisfaction of family members, especially couples, considering that the family is a main and important institution, maintaining its foundations is very important in the psychological and behavioral health of couples. As a result, one of the ways to prevent marital problems is to acquire social skills. For that reason, the purpose of this sociological determination and explanation was to reduce the social harms of Yasuj couples based on acquiring social skills.

Methods: The method of research was survey descriptive correlation and the statistical society were all married spouses of Yasuj, Iran, from 2011 to 2016 who were 24792 in the year 2021; among them 599 couples were chosen and studied in random quota method through Sample Power software. The theoretical framework was codified through the ecological, social disorganization, felonious subculture, labeling, Agnew's Sociological- psychological pressure, and social control theories for social damages, and also the theories of Parsons, William Good, social learning and relational dialectics for social skills. The measurement instruments were researcher-made questionnaire; to evaluate its validity, the content validity was applied and the reliability of questionnaire was gained through Cronbach's alpha which was over 0.7 and approved for all variables. The gathered data was analyzed through Pearson Correlation Coefficient, Multiple Regression tests and Path Analysis.

Results: The results of Pearson's correlation coefficient indicated the existence of an inverse relationship between social skills and its components with social injuries. The results of multiple regression and path analysis correspondingly indicated: the skill of empathy and cooperation with effect (-0.551), coping skill with effect (-0.415), the skill of observing social values with effect (-0.399), self-management skills with the effect(-0.222) and communication skills with friends with the effect (-0.048) in total reduce the social harms of the couples of Yasuj, Iran, the skills of empathy and cooperation as well as the skills of coping They have the most effect. However, the effect of all the studied factors explained the reduction of social harms of couples in Yasuj by 64%.

Conclusion: As a result, in order to reduce the social damage of couples in the family, acquiring social skills in the form of empathy and cooperation skills and the ability to communicate with friends and acquaintances along with social values in the framework of the society along with coping and self-management skills can be successful.

Keywords: Social Skills, Sympathy and Cooperation Skill, Social Values Observance Skills, Coping Skills, Social Damages, Couples.

*Corresponding author: Hejazi SN, Department of Sociology, Dehaghan Branch, Islamic Azad University, Dehaghan, Iran.

Email: mad3175@yahoo.com

Please cite this article as follows: Elahi M, Hejazi SN, ChitSaz MA. Sociological Explanation of Reducing Social Harms of Couples Based on Acquiring Social Skills. Armaghane-danesh 2023; 28(4): 491-506.